

MĂRTURISIRI:

1. „Despre mine și promoția mea” (1962-1967) a Facultății de Drept a Universității din București („Lectio magistralis” – 26.11.2015, la acordarea titlului de Doctor Honoris Causa al Facultății de Drept și Științe Administrative a Universității „Ovidius” din Constanța)

Onorată ASISTENȚĂ,
Stimați colegi,
Dragi studenți,

Am primit cu emoție și respect deosebit vestea că Universitatea „Ovidius” îmi va acorda distincția **Doctor Honoris Causa**, pentru care adresez conducerii sale și decanului Facultății de Drept și Administrație Publică deplina recunoștință. Ca fiu al Dobrogei, cadru didactic al Universității „Ovidius”, judecător de carieră timp de aproape 40 de ani, ca om al cetății noastre tomitane, încerc câteva reflecții privind:

- **promoția mea,**
- **profesiunea mea,**
- **recunoștința față de Alma Mater Universitatea „Ovidius” și unele priviri către viitor.**

*

PROMOȚIA MEA

Anii de liceu

Fiecare dintre noi, cei din generația mea, am trăit cele mai frumoase și benefice vremuri în timpul liceului, împreună cu cei mai dragi și apropiați oameni – **profesorii noștri**. Ei ne-au insuflat **dorința de instruire**, ne-au educat **voința de a lupta în viață, instinctul și vocația în a ne realiza**, ne-au așezat temeinic pe drumul formării culturale, stimulându-ne căutările și, mai ales, bucuria unor răspunsuri, în circumstanțele aceluia timp.

Aflam, atunci, că teritoriul pe care este România pare să fi fost **Vatra Lumii**, încununată de civilizația umană, unde s-ar fi inventat **arcu**, au apărut **Legenda lui Prometeu, primele mine, iar traco-dacii ar reprezenta cea mai veche cultură de pe Terra**.

Mai aflam, de pildă, că traco-macedonii au creat **primul imperiu din Europa**, cel al lui Alexandru Machedon, care a făurit și „**cultura elenistă**”, iar dascălul său a fost **Aristotel** din Stagiro-Makedonia.

Traco-dacii se remarcă printr-o **deosebită corectitudine**, toate convențiile fiind încheiate verbal. Dacia avea **cea mai veche agricultură** din Europa, iar **minele de aur** din Dacia, după izvoarele istorice, erau **cele mai bogate din Europa**.

După mărturiile din Platon și Socrate, în **Dacia nord-dunăreană** erau **cei mai învățați medici din lume**, superiori medicilor greci, iar Platon, Socrate, Orfeu, Ahile și Traian vorbeau limba daco-tracă, în timp ce în **Dacia se scria cu litere latine**, care erau și litere dacice.

În liceul nostru, **înființat în vara anului 1958, când am și promovat examenul de admitere, funcționau profesori tineri, absolvenți de facultăți, majoritatea locuind și trăind cu noi, elevii, în acel internat rural**, dintr-o comună (Băneasa) situată în nord-estul Dobrogei.

De la profesoara de limbă română am aflat, cu mult temei, esențele culturale create de **școlile clasice europene: engleză** (Shakespeare, Ch. Dickens ș.a.), **franceză** (Balzac, Rolland, V. Hugo, Mollière, Baudelaire, Apollinaire ș.a.), **rusă** (Tolstoi, Dostoievski, Cehov, Esenin, Maiakovski ș.a.), **germană** (Goethe, R.M. Rilke ș.a.), și de cea **americană** (Faulkner, Hemingway ș.a.).

Anii de liceu ne-au îmbogățit, multiplu, cu marile valori ale **creației cultural-științifice ale neamului**, contribuind astfel decisiv la cultura noastră generală, atât de necesară și utilă, într-o lume nouă și, deseori, mai puțin primitoare.

Învățarea obligatorie a unor **limbi străine** (franceza, rusa, engleza) în primii ani de liceu (și apoi în cei de facultate) a **limbii latine**, a altor discipline de **cultură umanistă** ori tehnică a conturat substanțial personalitatea noastră și o anumită formație de maturitate culturală, ca absolvenți de liceu.

Am fost unica și prima clasă a noului liceu, **aproape toți interniști, cu învățământ și cămin gratuite, timp de 4 ani, copii proveniți din familii modeste sau sărace, din comunele și satele riverane sau învecinate cu Dunărea**. Toți (mai puțin unul) am intrat la facultate în anul 1962, când am promovat examenul de bacalaureat (iunie 1962) și apoi examenul de admitere (sept. 1962), eu la Drept, alții la Agronomie, Medicină, ASE, Chimie ș.a. și **toți am absolvit facultățile, ca bursieri de stat, fără cheltuiala familiei, fiind repartizați în diferite posturi ca stagiați**.

Anii de facultate

Suntem, așadar, promoția de absolvenți 1967, a Facultății de Drept din Universitatea București, personalizată ca „**Promoția Beleiu**”, datorită colegului nostru, „**Moțul**” **Gheorghe Beleiu – șeful de promoție** și apoi o proeminentă figură universitară, **urmaș merituos al marilor noștri profesori: acad. Tudor Popescu, acad. Ion Filipescu, acad. Traian Ionescu, Savely Zilberstein, Constantin Tomulescu, Ion Ceterchi, Constantin Stătescu, Ion Stănescu, Grigore Geamănu, Moise Terbancea, Paul Gogeanu, Camil Suci, Nestor Prisca, Grigore Râpeanu ș.a.**

O generație de **simpli licențiați în drept**, fără a fi încă juriști (precum ne atenționa, repetat, prof. Traian Ionescu), care însă își trăgeau obârșia în mare parte de la țară, venind în Capitală din toate zările și zonele patriei să se școlească și să izbândească astfel în viață.

Ambiția ne-a creat faima celei mai bune serii a facultății și cred că ea s-a dovedit reală nu numai prin notele noastre, dar mai ales prin realizările noastre profesionale.

Destinul a strâns laolaltă acești ambițioși: am vrut să facem CEVA și am făcut, să ajungem CEVA și am ajuns, să fim CINEVA și suntem!

Izbânda profesiilor noastre

Promoția noastră a dat **diplomați**: ambasadori, consuli ori atașați culturali.

Această promoție și-a adus contribuția la **îmbogățirea literaturii române** prin **poetul** Titus Andrei, **ziaristul scriitor** Dumitru Titus Popa și **romanciera** Rodica Ojog Brașoveanu.

Promoția mea a deținut aproape jumătate din **mandatele primelor două CSM-uri** (1993-1999), **dar și funcțiile de președinți de secție la Curtea Supremă de Justiție, precum și cele de secretari de stat la Ministrul Justiției sau chiar de ministru al justiției, prin Gavril Iosif Chiuzbaian**.

Promoția mea s-a aflat în primele rânduri ale **Almei Mater prin profesorii universitari Filipaș Avram, Daniela Marinescu, Gheorghe Beleiu, Valer Dorneanu și Marin Voicu**.

Promoția mea a dat și **primul judecător în numele României, la Curtea Europeană a Drepturilor Omului** (Marin Voicu).

Promoția mea a fost și încă este puternic reprezentată în **Barou și în breasla consilierilor juridici.**

Continuăm să visăm

După muncă, vorba și portul celor din promoția mea, avem cea mai elocventă pildă că această țară nu poate pieri după cum vor cei ce „mânuiesc” istoria, în scopul și în interesul lor. Suntem fericiți că mai putem visa! Ca să ajungem aici nu ne-a fost ușor și nici simplu – am luptat, aflând că din noianul de legi pe care le-am învățat, din cărți și din experiență, numai una este și rămâne infailibilă: **„Legea vieții este lupta și victoria ființei umane. De aceea SĂ IUBIM VIAȚA”.**

Sigur că, **durata vieții noastre este mică și absorbită în veșnicia care o precede și care urmează, că spațiul pe care-l ocupăm este unic și confundat în spațiile infinite pe care, deseori, le ignorăm și care ne ignoră.**

Aproape la fiecare agapă a noastră, versurile din Eminescu, Goga, Minulescu, Esenin, Labiș își fac loc cu aceeași stare de spirit, în bucuria întâlnirii, iar privirile apar la fel de iscoditoare și limpezi ca acum 53 de ani, când ne-am întâlnit prima dată la „asaltul redutei” – admiterea în facultate, în septembrie 1962, **care ne-a adus în față pe adevărații profesori, cărora le datorăm atât de multă recunoștință.**

PROFESIUNEA MEA DE CREDINȚĂ CA JUDECĂTOR

Am fost aproape 40 de ani slujbaş credincios al acestei profesii, cultivată în spiritul onest și umil al onoarei „dreptului de a nu avea drepturi”, pentru a fi dedicat întru totul, dar numai în măsura vocației individuale certe de a fi judecător, misiunii de a judeca și de a decide asupra drepturilor naturale și a celorlalte drepturi și libertăți fundamentale ale omului și a destinului ființei umane.

Formarea și cultura din facultate, în anii 1960, sub atenta grijă a marilor profesori, cu antecedente academice interbelice, a constituit **fundamentul** pe care s-a construit **cariera mea de judecător** (1967-2005) sub îndrumarea **teoretico-practică și umană a „bătrânilor” judecători în funcție** de la Tribunalul Constanța.

Fără cursuri la Bordeaux, Barcelona, Consiliul Europei, IMN, Haga, USID – SUA, Trier – RFG etc., în acești **parametri naționali, după un program de viață profesional-judiciară riguros, am putut exercita această profesie, permanent cu fața la lege, în spirit de dreptate și echitate, în deplină cunoștință de responsabilitatea socială a funcției de judecător.**

Am înțeles în acei ani și mi-am consolidat ulterior, după anii '90, când am exercitat funcții onorante în „Casa justiției” – președinte al Curții de Apel Constanța, membru în CSM (2 mandate consecutive) și judecător la CEDO – optica experimentată asupra **carierii obiective a profesiei mele**, întemeiată în mod esențial pe vocația, certificată de practică, de a îndeplini misiunea/funcția de judecător.

Mi-am realizat această misiune (și nu doar am funcționat) cu onoare și deplin respect pentru condiția umană timp de 18 ani la Judecătoria Constanța (1967-1985), 8 ani la Tribunalul Constanța (1985-1993), 8 ani la Curtea de Apel Constanța (1993-2001), 5 ani la ICCJ (2001-2005) și 3 ani la CEDO (1996-1998), ceea ce mi-a legitimat și cariera de cadru universitar, precum și experiența de la Institutul Național al Magistraturii, ca membru în Consiliul Științific și ca formator.

În toți acești ani am înțeles că în greaua și frumoasa operă de înfăptuire a actului de justiție **judecătorul este centrul vital al vieții judiciare, în jurul căruia gravitează ceilalți participanți la**

proces și la activitățile conexe, misiunea lui având un impact major și direct asupra destinilor părților, a drepturilor și libertăților lor fundamentale.

Am avut permanent credința că în „panteonul” instanței de judecată judecătorul trebuie să fie acel „misionar”, independent și imparțial, care să creeze premisele esențiale pentru ca „spaima să fie transformată în speranță”; judecătorul-om să asculte, cu răbdare, părțile, să fie un exemplu de urmat pe scena reală a justiției, iar certificatul său de încredere deplină a justițiabililor să reflecte cele trei misiuni majore: judecătorul în sala de judecată, în hotărârea judecătorească și în viața socială.

Pe acest fundament, continui să sper că în strategia CSM și în practica INM se militează pentru formarea judecătorului uman, destinat misiunii sacre de a-i judeca pe semenii lui, adică, în principal, judecător pentru justițiabilii români și nu pentru „export” sau judecător pentru drepturi iluzorii.

Nu ar fi utopic să credem însă că marea majoritate a judecătorilor români, din care pondere au devenit și s-au format ca judecători de carieră după anul 1990 își îndeplinesc misiunea și își exercită funcția, ca o profesie de credință, în parametrii uimitori, cuprinși în „**Rugăciunea unui judecător**”, publicată în „Pandectele române” (1937, în traducere din limba franceză, a magistratului dr. George Surdu de la Curtea de Casație), text pe care-l prezentăm în continuare, nefiind susceptibil de comentarii, în această scurtă reflecție.

RUGĂCIUNEA UNUI JUDECĂTOR

„Doamne! Eu sunt unica ființă pe lume căreia Tu i-ai dat o părticică din atotputernicia Ta; puterea de a condamna sau a achita pe semenii mei.

În fața mea persoanele se înclină; la cuvântul meu ele aleargă; la vorbele mele ele ascultă; poruncilor mele ele se supun; la sfaturile mele ele se împacă, se despart sau își părăsesc bunurile lor.

La semnul meu ușile închisorilor se închid, în urma condamnatului, sau se deschid, pentru libertate.

Sentința mea poate schimba sărăcia în belșug și bogăția în mizerie. De hotărârea mea depinde destinul multor vieți. Înțelepți sau ignoranți, bogați sau săraci, bărbați sau femei, cei care se vor naște, copiii, tinerii, nebuni și muribunzii, toți sunt supuși, de la naștere și până la moarte, legii pe care eu o reprezint și justiției pe care o simbolizez.

Ce grea și teribilă povară ai pus, Doamne pe umerii mei!

Ajută-mă, Doamne, ca eu să fiu vrednic de această înaltă misiune! Măreția acestui oficiu să nu mă ispitească. Orgoliul sau mândria să nu mă încânte și măririle deșarte să nu mă încurajeze.

Unge, Doamne, mâinile mele; încurajează fruntea mea, o Duh al meu, pentru ca să fiu ministrul dreptății pe care Tu ai creat-o, pentru societatea oamenilor.

Fă din toga mea o mantă incoruptibilă! Pana mea să nu fie un pumnal care rănește, ci să fie săgeata care indică traiectoria Legii, pe drumul justiției.

Ajută-mă, Doamne! Fă-mă să fu drept și hotărât, cinstit și curat, moderat și blând, deschis și umilit. Să fiu necruțător față de greșeli, dar înțelegător cu cei care greșesc. Prieten al Adevărului și ghid pentru cei ce-l caută. Să fiu cel ce aplică legea, dar, înainte de toate, acela care o împlinește. Nu-mi permite niciodată să-mi spăl mâinile, ca Pilat în fața nevinovăției și nici să arunc, ca Irod, pe umerii celui batjocorit, haina de rușine. Să nu mă tem de Cezar de împărat, și nici de frica lui să întreb poporul: Baraba sau Iisus?

Verdictul mea să nu fie o anateme dureroasă, ci un mesaj care regenerează, un cuvânt care reconfortează, lumina care clarifică, apa care spală, sămânța care încolțește, floarea care țâșnește din amărăciunea unei inimi umane. Sentința mea să poată aduce ușurare celui mâhnit și curaj celui persecutat. Ea să sece lacrimile văduvei și să înceteze plânsul orfanilor. Iar când vor trece prin fața scaunului de judecată, pe care eu șed, zdrențaroșii, mizerabilii, dezmoșteniții, fără credință și fără nicio speranță în oameni, călcații în picioare, alungații, chinuiții, a căror gură salivează, fără a avea pâine ca să mănânce, a căror față se spală cu lacrimi de durere, de umilință și de dispreț, ajută-mă, Doamne, să alin foamea și să astâmpăr setea lor după dreptate. Ajută-mă Doamne!

Când momente din viața mea vor fi umbrite, când spini și pălămidă îmi vor răni picioarele, când răutatea oamenilor va fi mare, când flăcările urii se vor aprinde și pumnul se va ridica să lovească; când machiavelismul și înșelăciunea se vor introduce în locul Binelui și vor răsturna legile rațiunii; când ispita va întuneca gândirea mea și va tulbura simțurile mele, ajută-mă, Doamne!

Când mă voi frământa în nesiguranță, luminează-mi mintea; când voi ezita să iau o hotărâre, însuflețește-mă; când voi cădea, ridică-mă!

Și, în sfârșit, când, într-o zi, voi muri, va trebui să apar în Augusta ta față, pentru ultima judecată, privește cu milă spre mine, Pronunță, Doamne, Sentința Ta!

Judecă-mă ca Dumnezeu.

Eu am judecat ca om.”

TOATĂ RECUNOȘTINȚA FAȚĂ DE ALMA MATER ȘI FAȚĂ DE UNIVERSITATEA „OVIDIUS” CONSTANȚA

Îmi amintesc, cu profundă emoție, un fapt semnificativ pentru începuturile învățământului juridic la Universitatea „Ovidius”: în 1990 am redactat și semnat împreună cu primul rector – profesorul Arsenie, prefectul de Constanța, reputatul profesor Adrian Rădulescu, procuror-șef Nicolae Daranga și decanul Baroului Constanța, Ionel Hașotti, **scrisoarea către Ministrul Învățământului, prof. univ. Mihai Golu, prin care solicitam aprobarea pentru înființarea Facultății de Drept**, unde, începând din anul universitar 1991/1992, am fost onorat și fericit să fac parte din corpul didactic, împreună cu asistenții mei Ionel Hașotti, Gabriel Grigore, Mihai Gabriel, Maria Veriotti, Mihaela Popoacă și alții și să putem contribui **la formarea viitorilor licențiați în drept, dintre care astăzi unii sunt judecători, alții avocați sau consilieri juridici ori care exercită diferite funcții în administrația publică.**

Tot cu emoție îmi amintesc și de faptul că în aprilie 2004, în această Aula Magna, în sesiunea **Academia Oamenilor de Știință din România**, am fost ales, în unanimitate, **membu de onoare** al acestui înalt for științific.

Datorez recunoștință și Facultății de Științe Economice, cu cele două secții inițiale (TS și REI), unde am întâlnit un climat optim, de viață reală universitară, am elaborat și primele cursuri (drept comercial, dreptul comerțului internațional și dreptul comunitar al UE); aici am avut prima catedră de drept comunitar al UE (1999-2000) și tot aici **am fost numit profesor universitar la propunerea Consiliului Național de Atestare a Titlurilor și a Comisiei în specialitatea drept (condusă de prof. univ. dr. Nicolae Popa), din 15.03.2002, prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 8571/19.04.2010 (disciplinele drept comunitar al UE, drept comercial și dreptul afacerilor internaționale, poziția 5).**

De la 1.10.2001, deși exercitam funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, am continuat activitatea de profesor aici, până în octombrie 2003, când am preluat importante

responsabilități la Institutul Național al Magistraturii (membru în Consiliul Științific și formator), precum și catedra de drept comunitar al UE la o altă universitate din București.

În toți acei ani, experiența din Universitatea „Ovidius” mi-a creat o stare și o condiție optimă, reușind să-mi exercit, cu bune rezultate, și **celelalte funcții de judecător și președinte al Curții de Apel Constanța, de membru și secretar general al CSM (1993-1998) și de judecător la CEDO (1996-1998), așa încât datorez întreaga mea recunoștință acestei prestigioase universități, acum la 25 de ani de la înființarea ei.**

Am fost chiar mândru că eu, ca profesor aici, ca judecător la Curtea de Apel Constanța, îndeplineam totodată **funcția de judecător la CEDO, primul judecător ales în numele României.**

Privind către viitor, îmi pun două întrebări de fond.

De ce să alegă un tânăr astăzi Facultatea de Drept și să practice o profesie juridică?

Prietenul nostru, prof. Valerius M. Ciucă de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, **primul judecător român la Tribunalul de primă instanță al UE de la Luxemburg**, spunea cam totul într-un interviu recent (CJ nr. 7-8/2011), **în a defini această opțiune a tinerilor.**

„Este lăudabil că tinerii perseverează, și chiar *à contre coeur*, caută ceva nedeslușit în amfiteatrele noastre. Caută **o armonie între norme și libertate, între frumusețea vieții și îndrăzneala creației, între eroismul tinereții și sapiența senectuții.**”

Dreptul, devenind o religie planetară, un templu laic al valorilor universale, exercită și această atracție neverosimilă către formele de viață mai puțin inefabile decât cele oferite de alte culturi de specialitate.

„Nu cred că vor toți să devină mari justițiar, spunea profesorul Ciucă, dar, din discuțiile cu ei, am dedus că **dobândesc o modestie a pașilor mici, făcuți cu tenacitate, către un ideal ce urmează a fi șlefuit; ei își sculptează destinul profesional și nu-l obțin prometeic, precum în domeniile de mare expunere publică.**”

Și eu cred că tinerii care vin la Drept sunt cei care au semnat un „armistițiu cu ideea de înțelegere plinară a vieții” și din rândul cărora, cu timpul, **se pot afirma mari juriști care vor da „substanța himerelor nenăscânde” și astfel vor putea izbândi în lupta cu necunoscutul timpului ce va veni.**

Ce va fi în primul secol al mileniului 3 și cum vor reuși tinerii să supraviețuiască și să conviețuiască cu bună-credință, în egalitate și în echitate?!

Problema lumii prezente și viitoare sunt și vor rămâne **supraviețuirea și conviețuirea umană, salvarea și reevaluarea fundamentelor civilizației: buna-credință, egalitatea, echitatea și justiția, prin anihilarea RĂULUI istoric și actual care generează crima, trădarea, hoția și impostura.**

Marele nostru poet național Mihai Eminescu, într-un articol publicat la 17.08.1875, în cotidianul „Timpul”, spunea: **„Relele la români sunt: statul viciat, capitalul și mita, partidele politice, sărăcia și corupția, impostura, polarizarea socială, guvernarea și administrația, falsul electoral și legile străine!”**

După 60 de ani, filosoful economist Petre Țuțea (în ziarul „Cuvântul”, 30.01.1938) formula aceleași observații: **„Ordinea socială a României actuale (1938) îi protejează pe acei murdari cuceritori de situații, mereu create de aceleași împrejurări, de averi cumulate prin destrăbălarea «libertară», permisă de «legile naturale», cu concursul larg al străinilor, care doresc legi comode și incolore sub raport național. Sunt apologeții libertății economice, știind că în regimul capitalist sunt liberi numai posesorii de capitaluri. Orice imbecil cu nume de circulație mondială, care**

aterizează pe meleagurile acestea cu câteva «idei comune» și cu un aparat de acaparare zdrobitor, se instalează confortabil și cuprinde nelimitat”.

În lucrarea sa *Cumpăna României*, publicată în 2014, reputatul economist dr. Călin Georgescu, președintele Cubului de la Roma pentru Europa, fost director executiv al Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă din București, face aceleași constatări ca Eminescu, după 140 de ani, **relative la „Starea națiunii române”, „Asediul marilor corporații”, „Retrocedările barbare”, „Corupția și sărăcia”, „Agricultura și țăranul”, „Familia și românii din afara granițelor” și altele.**

În aceste circumstanțe istorice ale României și în contextul, deosebit de complex și complicat, european și **mondial, dominat de globalizare, conflicte majore, terorism, corupție și acțiuni barbare, constatăm că sunt afectate structural înseși formele de civilizație umană.**

Nimic nu arată că niciun conflict în curs nu va continua, ca și atentatele sinucigașe sau teroriste, că **nu se vor adânci dezechilibrele și polarizarea socială**, șomajul tinerilor, catastrofele naturale, epidemiile, războaiele, exploziile de bule financiare ș.a.

Pe de altă parte, **nu mai putem tolera ideea că la noi „reflexul a înlocuit reflecția, rațiunea și afirmarea energetică a voinței umane”.**

Ce viață ne dorim? **Oare este posibilă o situație contrară, mai optimistă atât pe plan intern, cât și internațional?**

Cred totuși că această **generație tânără are voința de a renaște și de a determina o nouă abordare a vieții, a conviețuirii umane, pentru ca fiecare să-și ia în propriile mâini viața, pentru prezent și pentru soarta generațiilor viitoare, într-o deplină și sinceră solidaritate umană, generată, în principal, de climatul promovat de Alma Mater.**

*Vivat crescat floreat
Universitatea „Ovidius” Constanța*

*Prof. univ. dr. Marin Voicu
Membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință
Președintele Asociației „Themis-Casatia” a foștilor judecători ai ICCJ
Judecător de carieră
Fost judecător la CEDO
Redactor-șef al Revistei Române de Drept Maritim*

2. Interviu: „Prof. Marin Voicu la 75 de ani”, cu Alina Matei în Juridice.ro¹

Alina Matei: *Mulțumesc, stimată domnule profesor, pentru timpul acordat JURIDICE.ro. Fiindcă foarte mulți ani ați fost judecător, vă întreb dacă magistratura v-a chemat pe dumneavoastră sau dumneavoastră v-ați dus către ea?*

Marin Voicu: Fac parte din promoția de absolvenți 1967 a Facultății de Drept din Universitatea București, personalizată ca „Promoția Belei” datorită colegului nostru „Moțul” Gheorghe Belei, șeful de promoție și apoi o proeminență figura universitară, urmaș merituos al marilor noștri profesori: acad. Tudor Popescu, acad. Ion Filipescu, acad. Traian Ionașcu, Savelly Zilberstein, Constantin Tomulescu, Ioan Ceterchi, Constantin Stătescu, Ilie Stoenescu, Grigore Geamănu ș.a.

O generație de simpli licențiați în drept, fără a fi încă juriști (precum ne atenționa, repetat, prof. Traian Ionașcu), care însă își trăgeau obârșia în mare parte de la țară, venind în Capitală din toate zărilor și zonele patriei să se școlească și să izbândească astfel în viață.

Fiind singur la părinți (tatăl meu era muncitor dogar, iar mamă casnică, în Constanța), am dorit un post în orașul meu de la malul mării. Așa am fost repartizat (în ordinea mediilor celor 5 ani și de la licență) ca judecător stagiar la Constanța, unde am rămas aproape 35 de ani (1967-2001), îndeplinind și funcțiile de vicepreședinte și președinte al Judecătoriai Constanța (1973-1985), vicepreședinte și președinte al Tribunalului Constanța (1985-1993) și președinte al Curții de Apel Constanța (1993-2001).

Promoția mea a deținut aproape jumătate din mandatele primelor două CSM-uri (1993-1999), dar și funcțiile de președinti de secție la Curtea Supremă de Justiție, precum și cele de secretari de stat la Ministrul Justiției sau chiar de ministru al justiției, prin Gavril Iosif Chiuzbaian.

Promoția mea s-a aflat în primele rânduri ale Almei Mater prin profesorii universitari Filipaș Avram, Daniela Marinescu, Gheorghe Belei, Valer Dorneanu și Marin Voicu.

Promoția mea a dat și primul judecător în numele României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Marin Voicu) și pe președintele în funcție al Curții Constituționale, prof. Valer Dorneanu.

Am fost aproape 40 de ani slujbaș credincios al profesiei de judecător, cultivată în spiritul onest și umil al onoarei „dreptului de a nu avea drepturi”, pentru a fi dedicat întru totul, dar numai în măsura vocației individuale certe de a fi judecător, misiunii de a judeca și de a decide asupra drepturilor naturale și a celorlalte drepturi și libertăți fundamentale ale omului și a destinului ființei umane.

Formarea și cultura din facultate, în anii 1960, sub atenta grijă a marilor profesori cu antecedente academice interbelice, a constituit fundamentul pe care s-a construit cariera mea de judecător (1967-2005) sub îndrumarea teoretico-practică și umană a „bătrânilor” judecători în funcție de la Tribunalul Constanța.

Am înțeles în acei ani și mi-am consolidat ulterior, după anii '90, când am exercitat funcții onorante în „Casa justiției” – președinte al Curții de Apel Constanța, judecător la ICCJ, membru în CSM (2 mandate consecutive) și judecător la CEDO –, optica experimentată asupra carierei obiective a profesiei mele, întemeiată în mod esențial pe vocația, certificată de practică, de a îndeplini misiunea/funcția de judecător.

Mi-am realizat această misiune (și nu doar am funcționat) cu onoare și deplin respect pentru condiția umană timp de 18 ani la Judecătoria Constanța (1967-1985), 8 ani la Tribunalul Constanța

¹ juridice.ro, 17 august 2019.

(1985-1993), 8 ani la Curtea de Apel Constanța (1993-2001), 5 ani la ICCJ (2001-2005) și 3 ani la CEDO (1996-1998), ceea ce mi-a legitimat și cariera de cadru universitar, precum și experiența de la Institutul Național al Magistraturii, ca membru în Consiliului Științific și că formator.

În toți acești ani am înțeles că în greaua și frumoasă operă de înfăptuire a actului de justiție judecătorul este centrul vital al vieții judiciare, în jurul căruia gravitează ceilalți participanți la proces și la activitățile conexe, misiunea lui având un impact major și direct asupra destinului părților, a drepturilor și libertăților lor fundamentale.

Am avut permanent credința că, în panteonul instanței de judecată, judecătorul trebuie să fie acel „misionar”, independent și imparțial, care să creeze premisele esențiale pentru ca „spaima să fie transformată în speranță”; judecătorul – om să asculte, cu răbdare, părțile, să fie un exemplu de urmat pe „scena” reală a justiției, iar certificatul său de încredere deplină a justițiabililor să reflecte cele trei misiuni majore: judecătorul în sala de judecată, în hotărârea judecătorească și în viața socială.

Pe acest fundament, continui să sper că în strategia CSM și în practica INM se militează pentru formarea judecătorului uman, destinat misiunii sacre de a-i judeca pe semenii lui, adică, în principal, judecător pentru justițiabilii români și nu pentru „export” sau judecător pentru drepturi iluzorii.

Alina Matei: *Faptul că ați ajuns judecător la Înalta Curte de Casație și la Curtea Europeană a Drepturilor Omului este o încununare a activității dumneavoastră sau un destin frumos, munca având rolul ei în oricare dintre alegeri?*

Marin Voicu: În viață, vocația, talentul, dăruirea, perseverența și energia, atașamentul deplin la valorile umaniste nu pot acoperi integral cerințele afirmării. Șansa, contextul social și profesional, dar mai ales MUNCA și aprecierea celor apropiați susțin eficient punerea în valoare a acestor însușiri meritorii.

Eram judecător de carieră de aproape 30 de ani, președintele Curții de Apel Constanța, doctor în drept civil, profesor asociat la Universitatea „Ovidius” din Constanța, membru reales de Parlament în CSM (1993-1999), în primăvara anului 1996, când am fost onorat de Guvernul României cu desemnarea pe locul 1 în lista de 3 candidați, împreună cu marele și regretatul profesor Ion Deleanu și colegul Viorel Anghel, pentru alegerea judecătorului român la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, la 26.09.1996, Adunarea Parlamentară a CE, după 3 ani de la aderarea României la CE (7.10.1993), a decis alegerea mea în funcția de judecător la Curte, cu un mandat de 9 ani, fiind primul judecător român la o instanță europeană.

Alina Matei: *Care era vocea unui judecător la ICCJ în acea vreme? Cum erau colegii dumneavoastră atunci? Ce modele aveau? Și care ar trebui să fie acum?*

Marin Voicu: După cum ne arată prestigioasa revistă „Pandectele române” (1921-1939), condusă de acad. prof. C. Hamangiu, instanță supremă, ICCJ, exercita funcțiile recursului în casație, precum și pe cele de instanță de control al constituționalității legilor, având un înalt prestigiu instituțional și profesional.

Consilierii de casație, toți judecători de scaun, erau personalități ale vieții juridice, unii dintre ei având o frecvență intensă în paginile „Pandectelor Române” și în celelalte publicații de specialitate.

Figura centrală a casației interbelice române a fost însă acad. Prof. Andrei Rădulescu, președintele ICCJ, și totodată președintele Academiei Române al cărui nume îl poartă astăzi Institutul de Cercetări Juridice a Academiei Române.

Și în anii '70 Tribunalul Suprem era instanță foarte respectată, deciziile sale de îndrumare fiind de o înaltă ținută științifică și jurisprudențială, marcate de judecători prestigioși, precum profesorii noștri de la Facultatea de Drept din București: Ilie Stoenescu – procedură civilă, Constantin Stătescu – drept civil, președintele Tribunalului Suprem și apoi Ministrul Justiției (1977-1980).

Noua Curte Supremă de Justiție a fost organizată ca instanță de recurs și de justiție (penală) în cadrul constituțional stabilit prin Constituția din 8.12.1991 și îmbunătățit după revizuirea din octombrie 2003 a Constituției.

La revizuire în instanța supremă funcționau judecători cu o îndelungată experiența judiciară (25-35 ani), unii având și titluri universitare, eu fiind onorat de acești colegi, responsabili de misiunea de judecător.

Din păcate, în mandatele prezidențiale 2004-2014, s-a realizat o adevărată epurare a instanței supreme, prin pensionarea prematură a peste 90% din judecătorii aflate în deplină formă profesională în baza noii Legi nr. 303/2004, și au fost aduși direct în funcția de judecător la toate secțiile, îndeosebi la secția penală, procurori care nu au exercitat niciodată această nobilă misiune de a judeca pe semeni (eu am încetat exercitarea acestei funcții, prin pensionare anticipată la 01.10.2005, cu 9 ani înainte de vârsta legală de pensionare).

Așa cum am mai relevat în paginile JURIDICE.ro, instanța supremă, o perioadă semnificativă, a fost condusă de reprezentanți ai Ministerului Public (președinți de secție civilă, comercială, penală și președintele ICCJ), ceea ce explică declarațiile de devotament și parteneriat ale președintei ICCJ la bilanțurile DNA, precum și slăbirea substanțială a încrederii justițiabililor și a profesioniștilor în instanța supremă, „legată strâns”, precum un „cordon ombilical” de capul puterii executive bicefale.

După cum se știe, modificările/completările la „legile justiției” și dezbaterile publice NU au produs o restructurare a organizării, competenței și funcționării ICCJ, spre a se putea constitui într-un model judiciar pentru celelalte instanțe și a se preveni anumite decuplaje de la rolul și funcțiile sale constituționale.

Alina Matei: *Dar justiția din România pe care drum este acum? De multe ori, vorbind despre justiție, se are în vedere doar o parte – magistrații –, în timp ce destinatarii ei – cetățenii – nu neapărat că sunt uitați sau ignorați, dar se trece cu vederea destul de repede peste aceștia. Când se va zăbovi în principal asupra lor?*

Marin Voicu: Prin „JUSTIȚIE în România” înțelegem, în mod evident, conform art. 124 și 126 alin. (1) din Constituție, „Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege” și „înfăptuirea justiției în numele legii, unică, imparțială și egală pentru toți”, de către „judecători independenți” și „care se supun numai legii”.

Întrebare aceasta are, de fapt, ca obiect un complex de elemente de ordin istoric, frământări de actualitate și instalarea unei anumite „neguri” în starea justiției pe viitor.

Legislativ, din 1992, prin Legea nr. 92 pentru organizarea judecătorească, s-a indus o confuzie gravă între funcția de procuror și misiunea de judecător, care s-a amplificat prin Legile nr. 303 și 304/2004, generând în societate efecte total nocive cu privire la înțelegerea mecanismului real (și istoric) de înfăptuire a justiției.

Deși prin Legea de revizuire a Constituției, din octombrie 2003, s-a realizat în ordinea constituțională o separare clară a statutului procurorilor față de cel al judecătorilor, prin Legile nr. 303 și 304/2004 s-a nesocotit această ordine constituțională, reglementându-se la un loc statutul și cariera celor două profesii, ceea ce a produs confuzie asupra noțiunilor de justiție, de înfăptuire a justiției, care aparțin exclusiv judecătorului (art. 124-126 din Constituție).

Din păcate, sub presiunea politică externă și internă, dar mai ales a reacției, în necunoaștință de cauză, a unor grupuri de interese și a atitudinii veleitariste exprimată de unele organizații profesionale, această separație reală și efectivă a celor două profesii nu s-a reușit.

Unii procurori, în frunte cu acei „conducători emeriti” din Ministerul Public, au afirmat, repetat, că sunt „magistrați”, că îndeplinesc justiția, deși nu fac parte din puterea judecătorească, fără a fi readuși în ordinea constituțională de autoritățile competente, în special de CSM – garantul independenței justiției.

Am elaborat, în perioada 2017-2019, trei volume de articole, note și comentarii sub titlul „Starea justiției”, în care m-am exprimat, cu experiența mea de judecător de carieră timp de aproape 40 de ani și de membru al Baroului timp de 14 ani, în numeroase evaluări și diagnostice asupra celor trei legi „ale justiției”, cât și asupra calității normative a codurilor – civil, penal, de procedură civilă și de procedură penală –, toate adoptate prin asumarea răspunderii sau chiar tacit de Parlamentul României (Codul penal și de procedură penală au fost „măcelărite” de Curtea Constituțională?!).

Relevante sunt însă starea de fapt adevărată privind îndeplinirea și funcționarea justiției, precum și realitatea gravă din activitatea parchetelor, care relevă un tablou negativ, în detrimentul unei justiții a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului (de exemplu, de 15 ani România se află pe podiumul statistic – locul 3 – al CEDO).

Dezbaterile publice necalificate sau empirice din ultimii 2 ani privind Justiția, incluzând în mod informal și incorect și Ministerul Public, au fost marcate de aprecieri formulate „naiv”, în necunoaștință de cauză ori cu vădită rea-credință, de la cel mai înalt nivel în stat și chiar din interiorul așa-zisului „sistem” al justiției, ceea ce a atras o accentuată diminuare a încrederii în activitatea judiciară.

S-a trasat un „voal” negru peste întreaga viață judiciară cu exemple exclusiv din justiția penală, plină de „markeri” ai Ministerului Public, în condițiile în care CSM și administrațiile instanțelor judecătorești nu au realizat o deplină baricadă contra asaltului mediocrității, imposturii și veleitarilor, care se pun la dispoziția unor „forțe” extrajudiciare.

Cu toate acestea, în societate s-a mai clarificat structura reală a puterii judecătorești, singura care îndeplinește justiția și obiectul de activitate al Ministerului Public, potrivit cadrului constituțional al României, dar mai ales efectele „terapii politico-administrative” a MCV-ului, devenit în ultimii 5 ani un evident instrument de control și punere la punct a administrației statului nostru.

Nu poate fi calificată, apreciată și dirijată îndeplinirea justiției printr-un MCV limitat la justiția penală, cu obiect special de „lupă ierarhică imperativă” la dosarele penale judecate de ICCJ, secția penală, marcate de un cadru de cooperare ordonat prin Protocoalele secrete și executanți docili „în robă”, care și în prezent „defilează” și aplică „la politique de couloir” (?!).

Nu MCV-ul a adus un plus de integrare juridică în UE, ci, în principal, cooperarea judiciară, cu referire specială la utilizarea intensivă și curajoasă a procedurii chestiunii prejudiciale în fața CJUE atât de ICCJ, cât mai ales de curțile de apel și de tribunale, precum și susținerea soluțiilor instanțelor prin invocarea frecvenței a hotărârilor CEDO, a deciziilor Tribunalului UE și ale CJUE, pe care le găsim citate în numeroase hotărâri judecătorești.

Totuși, funcționarea justiției ca serviciu public, ca „panteon al dreptății” și ca model cultural al respectului Constituției și legii, stadiul modernizării și informatizării instanțelor, al comunicării și transparenței cu justițiabilii prezintă încă o stare precară, exemplul cel mai elocvent fiind starea și